

rics hòmens --- *cometeren*-nos de guerra sobre'l feyt del comte d'Urgell qui era mort, car volien haver lo comtat --- En R. de Cardona per aquella raó guerrejà ab Nòs ---», Jaume I (Ag., 467, § 474); 'encomanar': «perdrria tota aquela lana e seria *comesa* a la cort», ross. 1307 (RLR VIII, 48); 1455 i 1459, *Ardits* II, 220, 308 (i altres, d'aqueixes dates, en el *DAG.*); «*cometre* pecat», Busa-N. 1507; *cometiment* [id.]; *cometedor* [id]; *comès* m. 'acte comès' ant.: «nul hom no gaus entrat en processió --- entrò que avengut se sia ab lo senyor --- e qui contra aquest manament passarà, lo senyor per qui-s tenrà lo cens o la possessió --- las penria així per *comès*», ross., 1307 (RLR VII, 60); 'missió encomanada (a algú)': «tan noble *comès*» 1842, *Lo Verdader Cat.* (*DAG.*); *comesa* f. recomanable en aquest sentit (*DOrt.* 1917, i des de llavors almenys, en ús bastant comú).

Comitè [1917, *Diccionari Ortogràfic*] però estava en ús ja cap als anys 1870: i en l'any 1899 es va constituir un *comitè* per a la revisió del Procés de Montjuïc (Coromines, *Prometeu*, O. C., 245a; i *Diaris i Records*), pres del fr. *comité* (i aquest, 1740, o ja 1690, pres de l'angl. *committee*, pròpiament 'aquell a qui se li confia alguna cosa' adjectiu verbal de *comitit* 'confiar, encarregar'); en cast. ja el blasma Baralt (1874), i l'it. *comitato* n'és també una adaptació (Schiaffini, *Momenti di Sto. Li. It.*, 110). *Comis* en l'origen 'falta comesa', pres del ll. *commissum* 'cosa comesa': «fora tots negocis: sis jorns haveu, e lo hu per a N. S. Déu: si-u trencau, pendrà-s'o per *comis*», StVicentF (*Quar.*, 172.63), i en un doc. tributari ribag. de 1498 (Serrano Sanz, *NotDocHiRib.*, 22); «no-us prenguen en *comis*», *CançSalVal.*, 290; tort. *tenir en comis* 'en aversió, en mala voluntat' i *encomissat* «se diu de tenir una cosa entre cella i cella, en mala opinió» (Mestre, *BDC* III, s. v.); no és derivat de *comissar* 'confiscar' (com diu Spitzer, *LexikK*, 38-39) sinó precisament viceversa, car això es deia *pena de comis* («sots pena de *comis*» en un vell doc. val. citat *DAG.*), i d'aquí soldant-hi la preposició *decomissar*, *decomissació*, *decomis* [1640, *DAG.*].

Comissari [fi del S. XIV, Eiximenis, *DAG.*]; *comissaria* [Belv.], *comissariat* [Lab. 1839]. *Comissió* [1359, Cens del Cerimoniós, l'aplica a certes subdivisions de les vegueries: *Comissió de Tortosa*, *Com. de Bna.*, *CoDoACA* XII, 37, 40, com si diguéssim 'comissariat'], ll. *comissio*, -onis, 'acte de confiar o encarregar a algú'; *comissió* o càrrec de fer alg. c.: *mandatum*, *provincia*; *dar comissió a algú*, *pendre comissió*; *fer*, *executar* o *cumplir la sua comissió*; 'jurisdicció del jutge delegat' Lacav.; en el sentit de 'corretatge' és recent (no encara Lab. 1888), car sempre s'havia dit *corredura* (Tarifa, 1271, *EntreDL* 1) o *corretatge* (*CORRER*); *comissionista* [1868, *SLitCosta*]: «L'emperador Guillem s'ha declarat mant cop, pensant en l'exèrcit comercial que l'Alemanya té escampat damunt el planeta 'el primer *comissionista* de son imperi'» (c. 1912, Xènius, *Glossari*); *comissionar* «se arreglà, ab permís de Sa Santedat --- cantar matines --- a la tarde --- *comisionà* per això lo --- Capítol --- al

Sr. Senmanat», Maldà (*Excursions*, 171). *Comissori*. *Comissura* [Lab. 1839], ll. *commissura*, de *committere* 'posar junts'.

Escometre 'empendre, atacar' (de l'ús de *cometre* que fa Jaume I, supra) [Belv.], però ja seria molt anterior, tenint en compte que ja és medieval en oc. *escometre* «défier, provoquer; aborder, accoster; somner» (PDPF) i it. *scommettere* 'reptar, provocar, invitar', i en efecte *escometa* Subj. ja figura en Aversó c. 1390 (451.17); *escométre* 'atacar' en el S. XIV, Reixac (*Questa*, 92.15); «*escomès-lo* a luytar», 1450, *Gènesi* de G. Serra, p. 31 (veg. *LLUITAR*); ja en un doc. cancelleresc de 1324 (Finke, *Acta Ar.* III, 456); «compaña qui va brescan en batayla, no ha qui-ls *escometa* que si-ls *escometien* bé vençuts són», «éls eren quatre e no-ls gosaren *escometre*», «del altra part estaven los sarraïns ab les adargues e espaes treytes de la una e de la altra part, e no-ns gosaven *escometre*», Jaume I (Ag., 100?, 109, 134); *escomès* en poesies de Lluïl (rimant amb *reprès*, *estegués* etc. *NCL* III, 108.736).

Seguí en ús en els escr. de la Renaixença: «Los de Galind pels màrgens van a plaher / quan, d'un recost que tapen penyes y abets, / un gros agauit de morosos los *escomet*», MilàF (*Mort de Galind*, v. 12, *O. Cat.*, 300); «Axí d'estiu en tarda xafogosa / dos núvols, tot just nats, d'ala negrosa, / s'*escometen*, al veure's, ab un bram, / y, atrets per l'escalfor de llurs entranyes, / s'axampelen acostant-se, les montanyes / tent estremir a l'espetic del llamp», *Atl.* (Introd., 3c); «mes, com pel llamp ferida, tota Àfrica s'assombra / quan l'hèroe a son guiatge titànic *escomet*», id., p. 230; estès fins a 'empendre, sortir a l'encontre': «lo mator de monstres que, de gegant a passos, / *escometia* a Hesperis, duhent-li 'l brot florit, / se veu travat: sos braços se nuen ab llurs braços / y un bosc d'enceses armes va a fendre's en son pit», «los cetacis aflayren carn humana / que l'àliga de mar també demana, / fent parella ab lo corb; pertot arreu / l'*escometen* recorts del cataclisme / --», *Atl.*, pp. 110, 96; Introd., 11d; «No havia assolit encara a la *escomesa* dona y cregué qu'altre cop se li escapava», Noller (*Pap.*, 209); «lo rabadà del Molí Vell, qui no la dexava de vista, la *escometé* per darrera, tapant-li 'ls ulls ab ses grapes», Pons Mass. (*Trascant p. l. S.*, 10). Cf. Spitzer, *LexikK*, p. 56.

Escometre sembla haver-se emprat també en un sentit com 'combinar o trenar una corda', car d'ací derivaria *escometedor* 'mena de corder': «que algun corder o *escometador* no gos *escometre* o fer *escometre* gúmena ne cappa ne exàrcia de cànem de navili algú en temps que faça grans arsures» en un ban de Bna. del S. XV.

En el sentit de 'empendre o adreçar la paraula a algú' era també oc. ant.: «enaissí ester un gran briu / e a Brunésen fon esquiu, / car no la *escomet* premiers», *Jaufré* (v. 7735). *Escomesa*: 'iniciativa': «pux a llur tia / fiu *escomesa*, / —fugint despesa— / de bodes fer / en lo giner / de matinada: Poca maynada, / sols huit o nou», JRoig (*Spill*, 2209) (segons